

ترجمه

رشد ۴۵ درصدی تجارت ایران با جهان اسلام

سازمان کنفرانس اسلامی از رشد ۴۵ درصدی تجارت ایران با جهان اسلام در دولت سیزدهم خبر داد و ایران را دوازدهمین تاجر در دنیای اسلام معرفی کرد. به گزارش «ایران اقتصادی»، سازمان کنفرانس اسلامی در جدیدترین گزارش خود از وضعیت تجارت در جهان اسلام از رشد ۱۹ درصدی تعاملات تجاری میان کشورهای اسلامی در سال ۲۰۲۲ خبر داده است. کل تجارت ۵۷ عضو این سازمان در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۷۳۵ میلیارد دلار بوده که بر اساس برآوردهای سازمان کنفرانس اسلامی، این رقم در سال ۲۰۲۲ به ۸۷۳ میلیارد دلار افزایش یافته است. بر اساس این گزارش، ایران در میان ۵۷ عضو این سازمان در رتبه ۱۲ از نظر تجارت با دنیای اسلام قرار گرفته است. به عبارتی دیگر ۴۵ کشور اسلامی تجارت کمتری نسبت به ایران با دنیای اسلام در سال ۲۰۲۲ داشته‌اند.

کل تجارت ایران با کشورهای اسلامی در سال ۲۰۲۲ بالغ بر ۱۵ میلیارد و ۵۴۳ میلیون دلار برآورد شده است. این رقم نسبت به سال قبل رشد ۲۵ درصدی داشته است. ایران در سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۱۳ میلیارد و ۴۶۰ میلیون دلار تجارت با کشورهای اسلامی ثبت کرده است. با روی کار آمدن دولت سیزدهم و تمرکز این کشور بر سیاست معطوف به شرق پس از شکست سیاست غربگرایی دولت قبل، شاهد رشد قابل توجه تجارت ایران با کشورهای اسلامی بوده‌ایم. به طوری که تعاملات تجاری ایران با کشورهای اسلامی در دولت سیزدهم ۴۵ درصد افزایش یافته و از ۱۰ میلیارد و ۶۸۵ میلیون دلار در سال ۲۰۲۰ به ۱۵ میلیارد و ۵۴۳ میلیون دلار در سال ۲۰۲۲ رسیده است. امارات بیشترین تعاملات تجاری با دنیای اسلام در سال ۲۰۲۲ را داشته و کل تجارت این کشور با کشورهای اسلامی به ۱۴۵ میلیارد دلار رسیده است. ترکیه با ۱۲۱ میلیارد دلار و عربستان با ۹۶ میلیارد دلار به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم از این نظر قرار گرفته‌اند. این گزارش نشان می‌دهد صادرات ایران به کشورهای اسلامی در سال ۲۰۲۲ با رشد ۱۸ درصدی نسبت به سال قبل از آن مواجه شده و از ۶ میلیارد و ۴۶۸ میلیون دلار به ۷ میلیارد و ۶۱۱ میلیون دلار رسیده است. ۳۱ درصد از کل صادرات ایران در سال ۲۰۲۲ با کشورهای اسلامی بوده است. واردات ایران از جهان اسلام نیز در سال ۲۰۲۲ رشد ۳۲ درصدی را تجربه کرده و به ۷ میلیارد و ۹۳۲ میلیون دلار بالغ شده است. ۳۹ درصد از کل واردات ایران نیز با کشورهای اسلامی بوده است.

مسکن

بحران املاک غول اقتصادی اروپا

آلمان با بزرگترین بحران املاک و مستغلات در ۱۵ سال گذشته روبه‌رو شده است. به گزارش «ایران اقتصادی»، پی‌بی‌بی بانک (Pfundbriefbank)، بانک آلمانی متمرکز بر املاک تجاری، به آخرین وام‌دهنده در این کشور تبدیل شده که گزارش می‌دهد در بصبوحه آنچه بدترین ارزش املاک تجاری از زمان بحران مالی جهانی نامیده می‌شود، منابع بیشتری برای سبک وام گذاشته شده است. بانک گزارش کرد، ذخایر خود را در سه ماه چهارم افزایش داده و طی بیانیه‌ای اعلام کرد که ۲۱۵ میلیون یورو (۲۳۱.۷ میلیون دلار) را برای وام‌های معوق به دلیل ادامه ضعف بازارهای املاک و مستغلات کنار گذاشته است، با این حال، این مؤسسه افزود که با وجود این گام، بانک به کمک قدرت مالی خود حتی در بزرگترین بحران املاک و مستغلات از زمان بحران مالی سوئدور باقی می‌ماند. سهام این بانک در روز جمعه بیش از سه درصد کاهش و در سال جاری ۲۷ درصد و در ۶ ماه گذشته ۴۰ درصد کاهش یافته است. بانک در روز پنج‌شنبه، به دنبال این بود، به سرمایه‌گذاران اطمینان دهد که می‌تواند دارایی‌های نقدی و نقدینگی را در ترازنامه خود داشته باشند تا به مدت ۶ ماه بدون سرمایه‌گذاری جدید از سوی سرمایه‌گذاران کار کنند. نگرانی‌ها در مورد سلامت ترازنامه بانک‌ها از زمانی که بزرگترین وام‌دهنده آلمان (دویچه بانک) هفته گذشته اعلام کرد که ۱۳۳ میلیون یورو در سه ماه چهارم سال گذشته برای جذب نکول احتمالی وام‌های تجاری املاک تجاری ایالات‌متحده اختصاص داده، افزایش یافته است. این رقم بیش از چهار برابر مقداری است که در مدت مشابه سال ۲۰۲۲ کنار گذاشته شد. طبق گزارش ایسنا، در روزهای اخیر، بانک‌های ایالات‌متحده، ژاپن و سوئیس گزارش‌هایی را ارائه کردند که بخش‌های دارای مشکلات تجاری افزایش یافته‌اند. این هشدارها یک سال پس از بحرانی منتشر شده که منجر به سقوط سه وام‌دهنده منطقه‌ای ایالات‌متحده و تصرف اضطراری کردیت سوییس توسط رقیب آن، یو بی اس بانک شد.

بانک

صعود وام‌های معوقه چین

داده‌های بانک مرکزی چین نشان داد، وام‌های یوان چین در ماه ژانویه امسال ۴.۹۲ تریلیون یوان (۶۹۲.۶ میلیارد دلار آمریکا) افزایش یافته است. به گزارش «ایران اقتصادی»، بر اساس داده‌های بانک خلق چین، معیار M2 که پول نقد در گردش و تمام سپرده‌ها را پوشش می‌دهد، به‌طور سالانه ۸.۷ درصد افزایش یافت و تا پایان ماه گذشته به ۲۹۷.۶۳ تریلیون یوان رسید. معیار M1 که پول نقد در گردش به اضافه سپرده‌های مورد تقاضا را پوشش می‌دهد، در پایان ژانویه به ۶۹.۴۲ تریلیون یوان رسید که ۵.۹ درصد نسبت به سال گذشته افزایش داشت. داده‌ها نشان می‌دهد که M صفر که میزان نقدینگی در گردش را نشان می‌دهد، ۵.۹ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافت و به مجموع ۱۲.۱۴ تریلیون یوان در پایان ژانویه رسید. طبق گزارش ایسنا از بیزنس، داده‌ها نشان می‌دهد که وام‌های معوقه یوان در پایان ژانویه به ۲۴۲.۵ تریلیون یوان رسیده که نسبت به سال گذشته ۱۰.۴ درصد افزایش داشته است.

در بالادست نفت نیز کنسرسیوم‌هایی را با حضور بانک‌ها تشکیل داده‌ایم که تعدادی از میادین را با سرمایه‌گذاری این هلدینگ‌ها شاهد باشیم. بر این اساس، حضور بخش خصوصی و دولتی را در افزایش تولید نفت و گاز کشور، بیشتر شاهد خواهیم بود.

● در زمینه ذخیره‌سازی گاز، دولت چه اقداماتی انجام داده است؟

به دو روش کلی ذخیره‌سازی انجام می‌شود؛ یکی رو زمینی و دیگری زیر زمینی، در ذخیره‌سازی زیر زمینی، ما ۳ میلیارد متر مکعب ذخیره‌سازی داریم. در برنامه هفتم توسعه هدفگذاری شده که این عدد به سه برابر برسد و این موضوع نیز به تلاش مدیران نفت و منابعی که در اختیار آنها قرار می‌دهند بستگی دارد. از طرفی هدفگذاری این است که ۵ درصد از تولید گاز را به ذخیره‌سازی اختصاص دهیم و از این طریق بتوانیم ناترازی گاز را در زمستان جبران کنیم.

در ذخیره‌سازی رو زمینی هم روش‌های CNG، MINI-LNG یا SNG وجود دارد که برای آنها نیز شیوه‌نامه‌ای ابلاغ شده است.

این ابلاغیه در اختیار صنایع قرار گرفته و توسط شرکت‌های گاز استانی و شرکت ملی گاز ایران هم اطلاع‌رسانی لازم به صنایع صورت گرفته است و صنایع هم بتدریج استقبالی می‌کنند.

ما امیدواریم بزودی بتوانیم اولین موافقت اصولی مربوط به ذخیره‌سازی اس‌ان‌جی را برای یکی از کارخانه‌ها و مجوز ال‌ان‌جی را برای یکی دیگر از کارخانه‌های داخلی صادر کنیم و این موضوع مقدمه‌ای برای فعال شدن سایر صنایع خواهد بود.

به هر حال با ساخت این مخازن، صنایع می‌توانند محدودیت‌های گازرسانی در زمستان را برطرف و از گاز موجود در مخازن خود استفاده کنند. با ارائه تخفیف ۵۰ درصدی در بهای گاز ذخیره شده، بازگشت سرمایه این پروژه به ۴ تا ۵ سال کاهش یافته و یک فرصت مناسب برای صنایع کشور برای تأمین گاز در فصل محدودیت گازرسانی یعنی زمستان صورت می‌گیرد.

● برنامه وزارت نفت برای مقابله با افت فشار پارس جنوبی چیست؟

فشار میادین گازی بتدریج کاسته می‌شود و میزان خروجی آنها نیز کاهش می‌یابد. در سه سال گذشته راهکارهای مناسبی را انجام دادیم و وارد مطالعات جزئی شده‌ایم و باید در خشکی و دریا فشارافزایی را انجام دهیم.

در حال عقد قرارداد با دو سازنده کمپرسور داخلی هستیم تا این امر به صورت پایلوت ساخته شود.

ان‌شاءالله بعد از تست و پاسخگویی به صورت انبوه تولید می‌کنیم و اجرای پروژه‌های فشارافزایی روی آن صورت می‌گیرد. منابع مورد نیاز هم تعبیه شده و به کمک دولت و مجلس نیز امید داریم که این موضوع اجرایی شود و بتوانیم جلوی کاهش فشار پارس جنوبی را بگیریم.

دلیل ناترازی سوخت در کشور و برنامه دولت برای مدیریت ناترازی چیست؟

اگر ناترازی به این معنا باشد که تمام نیازهای خود را از گاز تأمین کنیم، بله ما در زمستان ۲۰۰ میلیون مترمکعب در روز ناترازی گاز داریم. ۸۱ درصد از برق کشور از گاز تأمین شده و این موضوع یعنی اینکه منابع تولید برق بیدست به گاز وابسته است، در صورتی که در دنیا ۲۳ درصد به گاز وابسته است. ما باید به سمت تنوع بخشی در سبب سوخت برویم اما باید توجه داشت که حل ناترازی با افزایش تولید امکان پذیر نیست. ر زمینه بنزین اما بحث متفاوت است. در طول ۱۰ سال گذشته، مصرف بنزین ۵۰ درصد افزایش پیدا کرده و تولید خودرو هم افزایش یافته، بدون اینکه اسفاط خودروهای فرسوده به صورت جدی صورت پذیرد. ما خودروهای خود را تا بی‌نهایت استفاده می‌کنیم و شاهد هستیم که ۱۵ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر مصرف دارند و حتی خودروهای وارداتی ما هم مصرف بالای بنزین دارند. در زمینه مصرف بنزین باید مبادرت به تولید خودروهایی کنیم که مصرف آنها بیش از ۶ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر نباشد. ما سال گذشته ۱۰۶ میلیون لیتر بنزین مصرف می‌کردیم و الان ۱۱۷ میلیون لیتر مصرف داریم. برای احداث پالایشگاهی که روزانه ۷ میلیون لیتر بنزین تولید می‌کند باید ۱۰ میلیارد دلار هزینه کنیم و این یعنی هر چه را تولید می‌کنیم راحت بدون ارزش افزوده می‌سوزانیم. ما معادل ۳۵ میلیون لیتر در روز می‌توانیم با استفاده از ظرفیت سی‌ان‌جی کاهش مصرف بنزین داشته باشیم که خودروسازان توجهی به تولید خودروهای دوگانه‌سوز ندارند. بنابراین فرسودگی خودروها، مصرف بالا و عدم توجه به ناوگان عمومی و دیگر موارد، شرایطی را به وجود آورده که با توجه به بنزین یورو ۴ یا یورو ۵، مردم باز هم با آلودگی هوا روبه‌رو هستند.

معاون برنامه‌ریزی وزارت نفت در گفت‌وگو با «ایران اقتصادی» تشریح کرد

برنامه جامع رفع ناترازی در مصرف انرژی

در زمینه مصرف بنزین باید مبادرت به تولید خودروهایی کنیم که مصرف آنها بیش از ۶ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر نباشد برای احداث پالایشگاهی که روزانه ۷ میلیون لیتر بنزین تولید می‌کند باید ۱۰ میلیارد دلار هزینه کنیم

فشار سنگین شدت بالای مصرف انرژی بر پیکر اقتصاد کشور؛ معضلی مهم که از دو دهه قبل بدین سو دائماً بخشی از منابع کشور را به هدر می‌دهد. شدت مصرف انرژی در ایران نسبت به کشورهای پیشرفته ۳ تا ۴ برابر بوده که همین امر ضرورت پرداختن به موضوع بهینه‌سازی را تقویت می‌کند. گفته می‌شود که از ابتدای برنامه پنجم تا انتهای برنامه ششم توسعه باید شاخص شدت مصرف انرژی در کشور ۵۰ درصد کاهش می‌یافت، اما در عمل این اتفاق نیفتاد. بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار فرصت صرفه‌جویی در حوزه مصرف انرژی در کشور وجود دارد که معادل ارزش فروش روزانه ۳.۵ میلیون بشکه نفت خام در طول یک سال بوده که اگر تنها ۲۵ درصد آن بهینه‌سازی شود گامی مهم برداشته شده است. واقعیت این است که در شرایط فعلی، یکی از سازکارهای مهم در جبران ناترازی، بهینه‌سازی و مدیریت مصرف انرژی در کشور است، زیرا ۷ میلیون بشکه معادل نفت خام انرژی در کشور مصرف می‌شود و ظرفیت بشکه نفت خام معادل ۵۰ درصد مصرف کنونی است.

اما چرا بهینه‌سازی مصرف انرژی تا این حد مورد کم‌توجهی بوده است؟

روزنامه ایران با هدف بررسی برنامه‌های وزارت نفت در راستای بهینه‌سازی مصرف، گفت‌وگویی با هوشنگ فلاحتیان، معاون برنامه‌ریزی وزارت نفت انجام داده که از نظرمی‌گذرد:

گفت‌وگو

● آیا منابع هیدروکربنی به صورت بهینه مصرف می‌شود؟

به‌رغم شرایط تحریم، میزان تولید نفت به زمان قبل از تحریم نزدیک شده و در تلاش هستیم تولید نفت خام از ۳/۴ میلیون به ۳/۶ میلیون بشکه در روز برسد. در زمینه تولید گاز هم به رکورد بی‌سابقه‌ای رسیدیم و تولید گاز خام از یک میلیارد مترمکعب در روز هم گذشته و حدود ۸۵۰ میلیون مترمکعب گاز هم در خطوط لوله تریک می‌شود.

بنابراین در حوزه تولید وضعیت ما مناسب است و برنامه‌ریزی‌هایی صورت گرفته که این تولید بیشتر هم بشود.

به نسبت کشورهای هم‌دما، میزان مصرف دو برابر و شدت مصرف انرژی در کشور همواره رو به رشد بوده است. به عبارت دیگر، منابع انرژی کشور در جاهایی مصرف می‌شود که تبدیل به ارزش افزوده نمی‌شود و از میزان تولید در عرصه‌های مختلف موفق عمل کردیم اما در زمینه بهینه‌سازی عقب‌ماندگی‌هایی داریم که امیدواریم از آنها عبور کنیم.

● چرا پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور به صورت جدی پیگیری نمی‌شود؟

به عنوان یک کارشناس انرژی باید اعلام کنم که تحریم‌ها هیچ ارتباطی با اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی ندارد. همچنین باید

ما از طرف مصرف دچار مشکل هستیم، برای مثال توجه داشته باشید که سالانه یک میلیون خودرو وارد چرخه ناوگان حمل و نقل جاده‌ای می‌شود و این خودروها دو برابر میانگین جهانی مصرف انرژی دارند، بنابراین از خلق بد مصرفی باید جلوگیری کنیم. در زمینه تولید بخاری‌ها، باید تولیدکنندگان را مجبور کنیم بخاری مناسب و با راندمان بالا تولید کنند، بنابراین از خلق محصولات مصرف بالا باید جلوگیری کنیم.

● چرا مردم بخاری‌های خود را کم‌مصرف تعویض نمی‌کنند، پاسخ این است که در هزینه‌های گاز که مردم پرداخت می‌کنند ما بیشترین یارانه را در سطح دنیا می‌دهیم که عدد دلاری آن بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار در سال است. بنابراین با توجه به ارزان بودن قیمت حامل‌های انرژی در مشتریان انگیزه ایجاد نمی‌کند. از طرف دیگر، برای بهینه‌سازی به سرمایه اولیه نیاز است تا تولیدکننده بتواند تولید خود را شکل دهد و پس از آن بتواند سرمایه خود را جبران کند که در برنامه هفتم توسعه به آن اشاره شده است. همچنین باید کارخانه‌ها را از نظر مصرف انرژی ممیزی کنیم تا از اتلاف انرژی جلوگیری کنند. در کشورهای پیرامون خودمان، مصرف بنزین نصف ایران است. مثلاً اگر مصرف بنزین در کشور ما ۱۱۷ میلیون لیتر در روز است، در کشورهای همسایه ۶۰ میلیون لیتر است.

بنابراین اگر شرایط کشور ما مانند آن کشورها بود، می‌توانستیم روزانه ۵۰ میلیون لیتر بنزین هم صادر کنیم و سالانه ۱۰ میلیارد دلار برای کشور ارزآوری داشته باشیم.

برش

در ساختمان‌ها نیز همین‌گونه است، باید استانداردهای لازم را رعایت کنیم و در حوزه تولید مسکن، ساختمان، خودرو و تجهیزات باید دقت بیشتری داشته باشیم و با تصمیم‌مدیریتی بتوانیم این اقدامات را انجام دهیم.

مطلب بعدی این است که بیش از ۲۰ میلیون بخاری و بیش از ۲۰ میلیون خودرو در اختیار مردم است. دولت ۴۰ میلیارد دلار مصوبه دارد اما تاکنون در این زمینه یعنی بهینه‌سازی مصرف سوخت، توفیقی وجود نداشته است. ما در زمینه تعویض بخاری‌ها، این مصوبه را داریم که حدود ۴ میلیون و ۱۰۰ هزار بخاری قدیمی را با بخاری کم‌مصرف تعویض کنیم که این تولید داخلی محدود بوده است.

دولت ۴۰ میلیارد دلار مصوبه دارد اما تاکنون در این زمینه یعنی بهینه‌سازی مصرف سوخت، توفیقی وجود نداشته است. ما در زمینه تعویض بخاری‌ها، این مصوبه را داریم که حدود ۴ میلیون و ۱۰۰ هزار بخاری قدیمی را با بخاری کم‌مصرف تعویض کنیم که این تولید داخلی محدود بوده است.

● گاز فلر یکی از معضلات کشور است، برای حل این مشکل چه برنامه‌ای دارید؟

در حال حاضر ۹۰ درصد گازهای مشعل تعیین تکلیف شده و در مجموع اگر حدود ۵۰ میلیون مترمکعب در روز از سه سال پیش بوده تا پایان امسال یک